

Na temelju članka 36., a u svezi s člankom 131. Statuta Veleučilišta u Virovitici (KLASA: 012-03/21-01/01, URBROJ: 2189-74-21-05 od 30. ožujka 2021.), a u svezi s člankom 3. Pravilnika za zaštitu knjižnične građe (Narodne novine, broj: 52/05, 17/19) i člankom 7. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (Narodne novine, broj: 17/19, 98/19) dekan Veleučilišta u Virovitici dr.sc. Oliver Jukić, prof.v.š., donosi

PLAN MJERA U SLUČAJU OPASNOSTI U KNJIŽNICI VELEUČILIŠTA U VIROVITICI

Članak 1.

U skladu sa Zakonom o knjižnicama, Knjižnica nabavlja, obrađuje, katalogizira i klasificira, posuđuje, pohranjuje i čuva knjižnu i neknjižnu građu članovima i ostvaruje informacijske i druge usluge pravnim i fizičkim osobama.

Članak 2.

Pod knjižnom građom iz čl. 1. smatraju se sve omeđene publikacije inventarizirane u osnovni knjižnični fond.

Pod neknjižnom građom smatraju se videokasete, audiokasete, glazbeni CD-i, DVD-i i edukativni CD ROM-ovi.

Članak 3.

Knjižnica u svom fondu, kao posebnu vrijednosti, posjeduje Zbirku doktorskih radova zaposlenika Veleučilišta u Virovitici, Zbirku udžbenika u izdavaštvu Veleučilišta u Virovitici i Zbirku završnih radova studenata Veleučilišta u Virovitici

Članak 4.

Zgrada u kojoj je smještena Knjižnica nalazi se u ulici Matije Gupca 78, Virovitica, na ravnom terenu bez izravne opasnosti od elementarne nepogode poplave. Sam prostor knjižnice je veličine 64m², smješten je u prizemlju, bez prozora na van, već na hodnik, ima samo jedan ulaz/izlaz, centralno grijanje s radijatorima, hlađenje je stropni klimatski sustav.

Zgrada je zidana ciglom, stabilnih i čvrstih zidova, tijekom 19. stoljeća, a potpuna obnova i rekonstrukcija je bila tijekom 2010. i 2011. godine.

U knjižnici je 6 lokacija električnih utičnica, neonska rasvjeta, nema direktnog izvora vode ili vatre, ne čuvaju se kemikalije.

Članak 5.

Prostor knjižnice mora biti zaštićen od vlage, visoke temperature, insolacije te od požara, poplava i otuđivanja.

Članak 6.

Knjižnica ne posjeduje građu iznimne vrijednosti koja je pod zaštitom Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine.

Članak 7.

Mjere zaštite i sigurnosti obuhvaćaju sigurnost knjižnične građe, zgrade, prostora i odgovarajuće opreme za postizanje njihove sigurnosti za korisnike, djelatnike i građu.

O kopiranju/skeniranju knjiga ili njezinih dijelova odlučuje knjižničar, poštujući autorska prava i prema procjeni mogućnosti oštećenja prilikom tih radnji.

Knjižna zbirka vođena je u programu MetelWin i pohranjena u bazu na internetu, čime je osigurano očuvanje.

Računalo u kojem se nalaze svi bitni podaci ima zaštitnu šifru i antivirusni program, a koristi ga samo knjižničar.

Ključ knjižnice, osim knjižničara, ima tehničko osoblje (spremačice, domar) i uprava.

Knjižnica nema video-nadzor ulaza/izlaza korisnika.

Članak 8.

U prostoru ispred Knjižnice na primjereno mjesto postavljen je jedan (1) redovito održavani vatrogasni aparat (obilježen propisanim naljepnicama) te oznake za evakuaciju.

Članak 9.

U svrhu zaštite knjižnične građe Knjižnica je osigurala rolete i klima-uređaje.

Knjižnična građa se sprema u/na prikladne drvene ormare sa staklenim vratima za pohranu te drvene pomične police i ladice odgovarajućih oblika i materijala.

Članak 10.

Knjižnica ima jedan prohodan ulaz, te ga u slučaju opasnosti od požara mogu koristiti korisnici i djelatnici za vlastito spašavanje, kao i za spašavanje građe (obilježeno propisanim naljepnicama).

Članak 11.

Zaposlenik Knjižnice je odgovoran i za pravilno smještanje građe na police kao i za manja oštećenja nastala na građi. Obvezan je kontinuirano pregledavati građu, pri čemu odstranjuje ne pripadajuće umetke (papire, prešano cvijeće i sl.). Tijekom cijele godine za uvez/restauriranje ili otpis odvaja se oštećena i dotrajala građa.

Članak 12.

Mjere zaštite i sigurnosti provode se:

- pri adaptaciji postojećih zgrada i prostora knjižnice, a obuhvaćaju uređenje prostora, osvjetljenje,
- kontinuiranim nadzorom rada odgovarajućih električnih, protupožarnih i protuprovalnih sigurnosnih sustava,
- svakodnevnim nadzorom korištenja knjižnice i knjižničnog fonda te ponašanja korisnika u prostorima knjižnice.

Članak 13.

Mjere zaštite obuhvaćaju zaštitu knjižnične građe od nesavjesnog korištenja, krađe, namjernog oštećivanja te izlaganja neprimjerenim uvjetima pohrane.

Članak 14.

Knjižnična građa se čuva svakodnevnom provjerom mikroklimatskih uvjeta u prostorima knjižnice, redovitim i temeljitim čišćenjem građe, polica i knjižničkog prostora, zaštitom knjižnične građe od krađe i namjernog oštećivanja.

U skladu s čl. 7. Pravilnika o zaštiti knjižnične građe određuje se Ivana Vidak, knjižničarka, kao osoba koja će brinuti o čistoći i zračenju prostora za pohranu i korištenje građe, te komunikaciju s tehničkim osobljem (čistačicama i domarom) u vezi poslova svakodnevnog održavanja prostora čistim i prozračnim.

U opseg poslova gore imenovane osobe u dogovoru s odgovornom osobom institucije ulazi organizacija temeljitog čišćenja građe, polica i prostora na posudbenom odjelu, spremištu i uredima, uz preventivnu dezinfekciju, a prema potrebi i dezinsekciju i deratizaciju koju onda temeljem upute gore odgovorne osobe provodi tehničko osoblje (čistačice i domar) te službe određene za specifične poslove koje institucija nema u svojoj sistematizaciji (npr. deratizacija).

Članak 15.

Mjere zaštite obuhvaćaju zaštitu prostorija Knjižnice od požara, eksplozije, provale, elementarnih nepogoda, poplave i razaranja.

Članak 16.

U slučaju opasnosti od požara, poplava, potresa i ostalih elementarnih nepogoda sve knjižnično osoblje obavezno je, prije svega, osigurati sigurnost i pružiti prvu pomoć svim korisnicima te alarmirati nadležnu spasilačku službu.

Članak 17.

U skladu s Pravilnikom o zaštiti knjižnične građe obavezuje se institucija da osigura sljedeću opremu:

1. Mjerne instrumente za kontinuirano praćenje temperature i relativne vlage zrake
2. Ovlaživače i/ili odvlaživače zraka
3. Upijajuće papire
4. Zaslone, rolete ili druga sredstva zaštite od prekomjernog svjetla
5. Opremu za čišćenje i održavanje prostora
6. Kante, spužve, zaštitne rukavice za slučaj poplave u knjižnici
7. Podupirače za knjige
8. Priručna sredstva za dezinfekciju: etilni alkohol (70%), izosan, plivasept
9. Osobna zaštitna sredstva: zaštitna maska, kirurške rukavice, zaštitne naočale, zaštitno odijelo

Članak 18.

Na tragu mjera koje se donose, važno je formirati tim za izvanredne situacije u knjižnici koji sudjeluju u spašavanju i zbrinjavanju građe. U timu obavezno sudjeluju knjižničar, kao vođa tima i odgovorna osoba i tehničko osoblje, kao ispomoć u fizičkom rukovanju knjižničnom građom, te svi ostali zaposlenici po potrebama, u skladu s etičkim i moralnim načelima i situacijom.

Članak 19.

OPASNOSTI KOJE MOGU IZAZVATI POSEBNE MJERE I POSTUPKE:

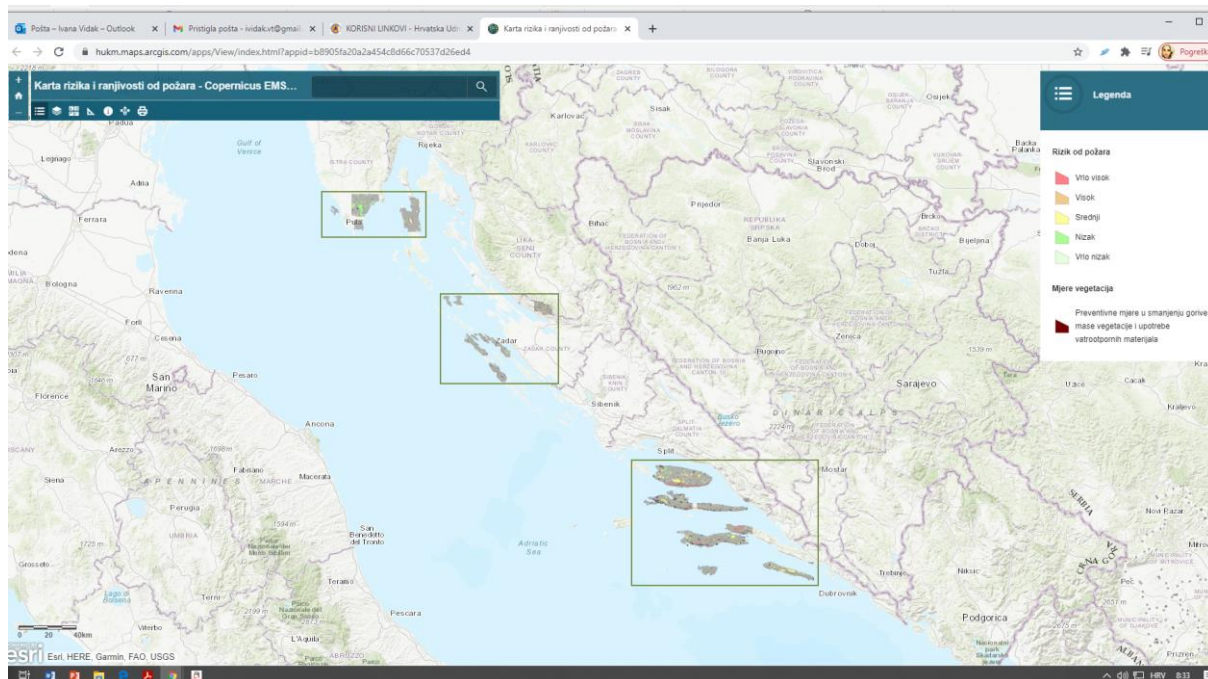
a) POŽAR

Požar u Knjižnici može nastati zapaljenjem gorivih tvari. Zbog požara dolazi do zadimljenja prostora, hodnika i izlaza za evakuaciju te mogu nastati velika oštećenja na dijelovima zgrade, uređajima, instalacijama, a moguće su i ozljede djelatnika.

U slučaju požara djelatnik Knjižnice će, ako je to sigurno, isključiti električnu energiju i plin te procijeniti situaciju može li se požar ugasiti aparatima za gašenje i je li taj način siguran. Bez odlaganja će evakuirati ljude iz prostorija te slijediti upute vatrogasaca.

Prema procjeni Hrvatske udruge kriznog menadžmenta rizik od požara za područje Virovitice je vrlo nizak, što je vidljivo iz priložene karte.

Karta rizika i ranjivosti od požara

Izvor: Hrvatska udruga kriznog menadžmenta

<https://hukm.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=b8905fa20a2a454c8d66c70537d26ed4>

b) EKSPLOZIJA

Eksplodija plina moguća je u prostorijama Knjižnice gdje prolaze plinske instalacije. Eksplodija plina može ugroziti život i zdravlje ljudi te izazvati urušavanja dijelova zgrade, kidanje i oštećenje vodova i instalacija.

U području djelovanja eksplozije osobe su ugrožene fizičkim učinkom, nastalim plinovitim produktima, prašinom te oštećenim instalacijama. Moguća je pojava paničnog ponašanja prisutnih osoba. Moguć je nastanak oštećenja i rušenja dijelova objekta, instalacija i uređaja te zatrpavanje ljudi.

Djelatnici će evakuirati ljude u što kraćem roku te pozvati vatrogasce.

c) ELEMENTARNE NEPOGODE

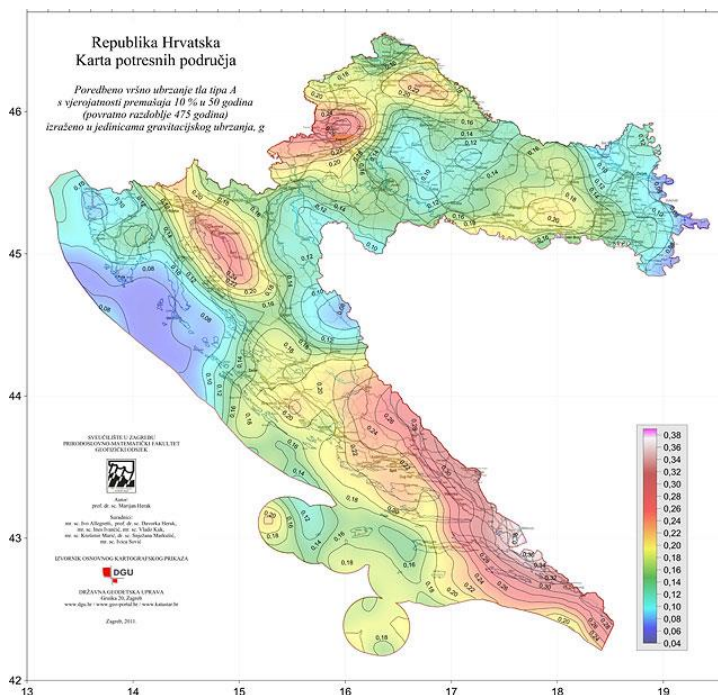
Potres može oštetiti ili potpuno uništiti dijelove zgrade, čime bi došlo do velike materijalne štete. Kod oštećenja objekta može doći do urušavanja ili rušenja stubišta čime bi došlo do otežane evakuacije i spašavanja ljudi.

Postoji opasnost od zatrpavanja zaposlenika i ostalih prisutnih osoba i materijalnih dobara, te ugrožavanje istih prašinom ili oslobođenim štetnim medijima iz cjevovoda. Vrlo je vjerojatan nastanak paničnog ponašanja te pojava požara. U ovome slučaju zaposlenici i ostali ljudi koji se nađu u prostorijama Knjižnice, stat će u okvir vrata koja su na nosivom zidu ili pod jaki namještaj i držati se podalje od prozora. Čim je to moguće izaći će na otvoreno.

Prema karti potresnih područja u Republici Hrvatskoj područje Virovitice zahtijeva podnošenje akceleracije od 0.10 g (jedinica gravitacijskog ubrzanja).

S obzirom da je zgrada u kojoj je smještena knjižnica prošla noviju adaptaciju, primijenjena je mjera zaštite od potresa od jačine 7 po Richterovoj magnitudi.

Karta potresnih područja Republike Hrvatske

Izvor: Prirodoslovno-matematički fakultet Zagreb, <http://seizkarta.gfz.hr/karta.php>

Udar groma može izazvati oštećenja objekta, građe i opreme te ozljede osoblja i korisnika, a može izazvati nastanak požara s popratnim posljedicama nastanka požara u zgradi.

Olujni, orkanski vjetrovi i led (tuča) mogu izazvati oštećenja zgrade, pucanje stakla na prozorima i vratima, a u slučaju kiše i prodiranje vode u prostorije Knjižnice.

d) RATNA RAZARANJA (TERORISTIČKI ČIN)

Teroristički čin je svaka lažna ili stvarna dojava o podmetanju eksplozivnih naprava ili drugih opasnih stvari u knjižnicu. Postoji opasnost od zatrpavanja zaposlenika i drugih prisutnih osoba kao i materijalnih dobara, te ugrožavanje istih prašinom i oslobođenim štetnim medijima iz cjevovoda.

e) ISTJECANJE PLINA

Mogući uzrok evakuacije su i tehnički kvarovi poput nekontroliranog istjecanja prirodnog plina, tehničkih plinova i vode.

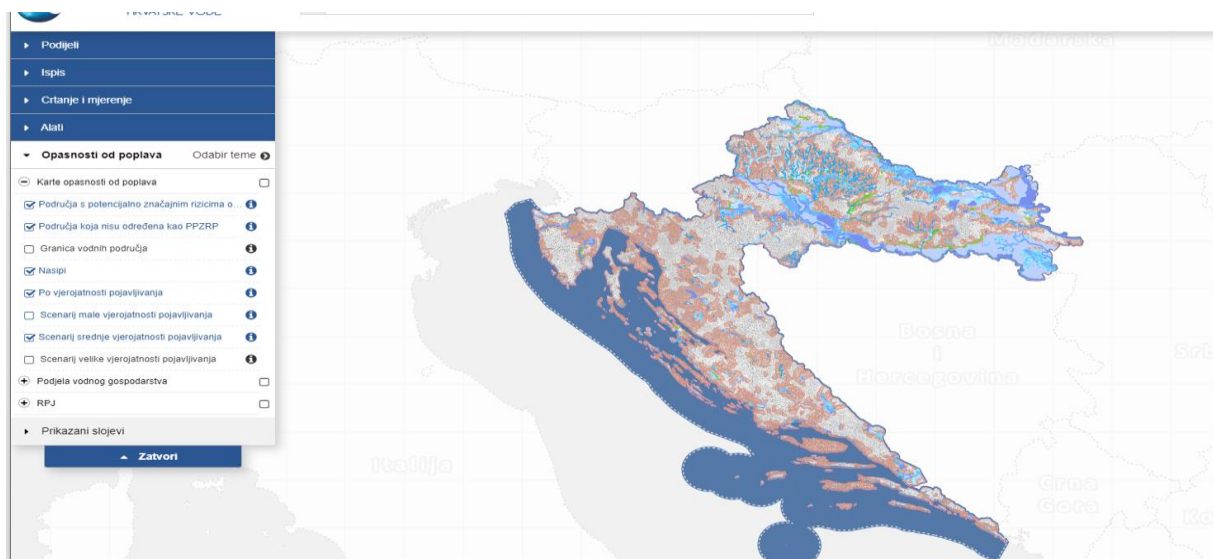
U slučaju istjecanja plina djelatnici Knjižnice će promptno reagirati te odmah ugastiti svaki plamen, otvoriti vrata i prozore, zatvoriti ventil na brojilu, ne paliti šibice i upaljače, na ulaziti s upaljenim svjetlom u prostoriju u kojoj se osjeća miris plina, ne uključivati i isključivati električne prekidače, ne pušiti, po mogućnosti staviti objekt u beznaponsko stanje isključivanjem na glavnoj sklopki, zatvoriti ostale upaljene plamenike i slavine, evakuirati sve osobe iz ugrožene zone.

f) POPLAVA

U slučaju poplave u prostorijama Knjižnice, djelatnici će u slučaju potrebe pozvati vatrogasce te će odmah započeti za ispuštanjem vode i sprječavanjem veće štete, isključiti plin, vodu i struju, evakuirati ljude iz zgrade ako je to sigurno. Pokušat će zaštititi građu i dokumentaciju od daljnjeg propadanja ili ju evakuirati.

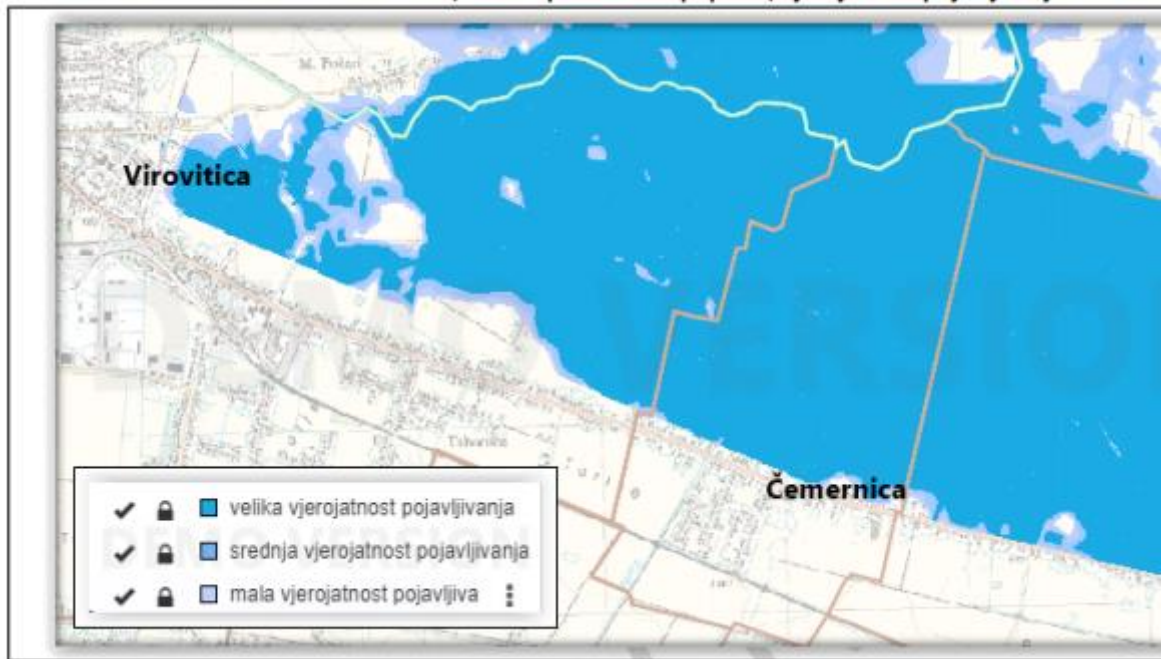
Prema Geoportalu Hrvatskih voda, područje Virovitice pripada u scenarij srednje vjerojatnosti pojavljivanja, što je vidljivo na karti.

Karta opasnosti od poplava u Republici Hrvatskoj

Izvor: <https://preglednik.voda.hr/>

Karta opasnosti od poplava za područje Virovitice

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća za područje grada Virovitice

<https://www.virovitica.hr/wp-content/uploads/2019/10/PROCIJENA-RIZIKA-Virovitica.pdf>

g) PROVALA

Do provale dolazi ako netko protupravno uđe u prostorije knjižnice, otuđi knjižničnu građu, računalnu opremu ili bilo koju drugu imovinu.

U slučaju provale, djelatnici će odmah pozvati policiju i sačuvati tragove. Nakon odobrenja policije pregledat će zbirku i ustanoviti štetu te štetu dokumentirati u pisanom obliku i fotografijama.

U slučaju krađe djelatnici će prikupiti svu raspoloživu dokumentaciju o ukradenim predmetima i predati ju policiji.

Knjižnica posjeduje protuprovalni sigurnosni sustav u sklopu institucije.

Članak 20.

Za sve navedene slučajeve opasnosti unaprijed će se osigurati sve tehničke i organizacijske pretpostavke da se u slučaju izvanredne situacije omogući brza i neometana evakuacija djelatnika i posjetitelja iz objekta na otvoreni prostor, bez ugrožavanja njihova života i zdravlja te pozvati u pomoć policiju, vatrogasce ili hitnu medicinsku pomoć.

Članak 21.

Osnovni nositelji i organizatori evakuacije i spašavanja su djelatnik Knjižnice u skladu s etičkim i moralnim načelima bez obzira na vrstu i stupanj stručne spreme te mjesta rada, pred koje se u skladu s ovim Planom stavljaju određeni zadaci i obveze, te im se na raspolaganje stavlja sva potrebna oprema.

Članak 22.

POPIS POSTUPAKA U SLUČAJU OPASNOSTI:

- procijeniti treba li pozvati vatrogasce, policiju ili hitnu medicinsku pomoć,
- pronaći i ukloniti uzrok problema,
- sazvati tim za spašavanje,
- pregledati zgradu i ustanoviti štetu,
- zaštititi najvažnije zbirke predmeta ili dokumentaciju tako da se primjerice prekrije rupa na krovu, pokriti ormare ili predmete folijom da dalje ne kisnu, premjestiti predmete s viših polica na niže,
- stabilizirati temperaturu,
- zakriliti oštećene prozore i vrata,
- paziti na zdravlje i sigurnost ljudi,
- pomoći unesrećenima,
- dokumentirati štetu u pisanom obliku i fotografijama,
- obavijestiti dekana i osigravajuću kuću.

Članak 23.

Građu, dokumentaciju i predmete treba spašavati prema listi prioriteta Knjižnice.

Knjiga inventara je najvažniji dio dokumentacije o građi koji treba sačuvati.

Prioritet kod spašavanja imaju osnivački i pravni akti Knjižnice, dosjei zaposlenika, računovodstvene knjige te ostale važne zbirke.

Nakon toga redom se spašava knjižnična građa koja je u neposrednom dodiru sa stvarnom opasnošću.

Protokoli postupanja

1. Protokol postupanja u slučaju prekomjerne vlage vani (magla, dugotrajna kiša)
  - Prozračivanje knjižnice raditi u popodnevnim satima ili samo otvaranjem uzlaznih vrata
  - Uključiti aparat za odvlaživanje zraka
2. Protokol postupanja u slučaju poplave
  - Isključiti električnu energiju i vodu
  - Pozvati nadležne službe
  - Osigurati prostor i zapriječiti pristup (vrpcama, upozorenjima itd.)

- Okupiti tim za izvanredne situacije u knjižnici i napraviti hodogram daljnjeg rad
3. Protokol postupanja u slučaju požara
- Isključiti električnu energiju
  - Ako je riječ o manjem požaru ugasiti ga aparatom za gašenje požara
  - Pozvati nadležne službe
  - Osigurati prostor i zapriječiti pristup (vrpcama, upozorenjima itd.)
  - Okupiti tim za izvanredne situacije u knjižnici i napraviti hodogram daljnjeg rad
  - Građu oštećenu dimom čistiti tek kad je potpuno suha
4. Protokol postupanja u slučaju krađe, provala ili prepada
- Ne izlagati se riziku
  - Odmah pozvati policiju na 192 ili 112
  - Osigurati područje
  - Sačuvati tragove (ne dirati ništa)
  - Nakon izvida policije, utvrditi štetu
  - Dokumentirati štetu fotografijama i pisano
  - Izvršiti reviziju
5. Protokol postupanja u slučaju potresa
- Tijekom potresa
- Ostanite unutar građevine. Najbolje je skloniti se ispod stola, stati u najbliži kut ili uz nosive zidove. Pokrijte glavu i vrat rukama.
  - Odmaknite se od polica s knjigama, staklenih površina ili od objekata koji mogu pasti. Ne trčite prema izlazima.
  - Sačuvajte prisebnost duha i ne paničarite jer je panika pogubna.
- Nakon potresa
- Kad prestane prvi potres, napustite prostor i uputite se prema izlazima iz zgrade.
  - Upotrebljavajte stubišta! Nikako ne koristite dizala i ne čekajte pred njima.
  - Okupljajte se na javnim površinama uz zgradu pazeći pritom na razmak. Ne okupljajte se na izlazima.
  - Okupiti tim za izvanredne situacije u knjižnici i napraviti hodogram daljnjeg rada
6. Protokol postupanja u slučaju nuklearne-radiološke nesreće
- Zatvoriti sva vrata i prozore

- Postaviti vlažne ručnike na otvore i ispod vrata
  - Ne prozračivati, isključiti sve ventilacijske sustave
  - Okupiti tim za izvanredne situacije u knjižnici i napraviti hodogram daljnjeg rada
  - Ne konzumirati vodu
7. Protokol postupanja u slučaju olujnih, orkanskih vjetrova i tuče
- Okupiti tim za izvanredne situacije u knjižnici i napraviti hodogram daljnjeg rada
  - Dokumentirati štetu
  - Osušiti mokre predmete i dokumentaciju

Važne napomene za mjesta za koja treba znati gdje se nalaze u slučaju opasnosti:

1. Glavni prekidač struje (ostava za spremačice, prizemlje kod stepeništa)
2. Glavni ventil za vodu (izvan zgrade, lijevo i desno krilo zgrade s dvorišne strane su šahtovi) i plin (na sjevernom dijelu zgrade, i donji i gornji kat, u dijelu wc-a desno)
3. Sigurno mjesto za poplavu (1. kat), požar (dvorište), potres (dvorište)

Važni telefonski brojevi:

Žurni broj za sva krizna stanja 112, Policija 192, Vatrogasci 193, Hitna pomoć 194

Knjižničarka Ivana Vidak 099 406 3836, Domar Saša Cabunac 098 996 4917

Uprava 033 721 099

Članak 24.

Izrazi koji se koriste u ovom Planu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Članak 25.

Stupanjem na snagu ovog Plana mjera, prestaje važiti Plan mjera u slučaju opasnosti u Knjižnici Visoke škole Virovitica (KLASA: 115-06/21-01/01, URBROJ: 2189-74-21-01 od 28. siječnja 2021.).

Članak 26.

Ovaj Plan mjera objavit će se na Oglasnoj ploči Veleučilišta i stupa na snagu danom donošenja.

KLASA: 602-04/21-02/38

URBROJ: 2189-74-21-01

Virovitica, 06. svibnja 2021.

Izradila:

Knjižničarka

Ivana Vidak, dipl.bibl. i prof.

Dekan

dr.sc. Oliver Jukić, prof.v.š.